

บทรายการวิทยุฟันทอล์ค
เรื่อง สารฟอกสีฟันทำให้ฟันขาวได้อย่างไร
ที่มาบทความ หนังสือเคล็ดลับฟันสวย โดย ผศ.ทพ.เฉลิมพล ลีไวยโรจน์

ปัจจุบันอะไร ๆ ก็นิยมให้ขาว ๆ กันทั้งนั้น เริ่มจากผิวขาวที่นิยมให้ขาว สะอาดจนถึงขาวอมชมพู ความขาวนี้นิยมกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะสีขาวเป็นสีแทนความสะอาด ใคร ๆ ก็อยากให้ส่วนต่างๆในร่างกายดูขาวกัน เรื่องของฟันก็เช่นกัน ใคร ๆ ก็อยากให้ฟันตัวเองมีสีขาวเพราะฟันขาวทำให้ชวนมอง ดูสะอาด เด่น และเสริมบุคลิกภาพได้ การฟอกสีฟันจึงเป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวาง เพราะเชื่อว่าทำให้ฟันขาวสวยได้อย่างที่ทุกคนต้องการ อย่างไรก็ตามยังมีอะไร ๆ อีกมากที่คนที่อยากฟอกสีฟันสงสัย เช่น ทำสารฟอกฟันจึงทำให้ฟันขาวได้ แล้วฟันที่ฟอกแล้วจะแข็งแรงไหม แล้วควรจะฟอกสีฟันวิธีไหนดี

คำถามมากมายเกิดขึ้น ทำให้เกิดความกลัวที่จะไปพบหมอฟัน บางคนเห็นผลิตภัณฑ์วางขายในท้องตลาดก็ลองซื้อมาใช้ได้ผลหรือเปล่าตอบไม่ได้ แต่ทำให้รู้สึกมั่นใจขึ้น เพราะเสียเงินไปกับการใช้ผลิตภัณฑ์นั้นๆไปแล้ว จากนั้น จะนำบทความเรื่องนี้ที่คุณหมอได้เขียนไว้ มาเล่าให้ฟังเพื่อตอบข้อสงสัยและให้ความรู้ว่าทำไม ใคร ๆ ก็อยากฟอกสีฟัน

สารฟอกสีฟันที่สัมผัสฟันจะแทรกซึมผ่านเคลือบฟัน ไปกำจัดเม็ดสีในชั้นเนื้อฟัน เม็ดสี โดยเฉพาะสีเหลืองจะค่อย ๆ จางลงฟันจึงมีสีขาวขึ้น ทั้งนี้ หลังการฟอกสีฟันเมื่อเวลาผ่านไป เม็ดสีก็จะเกิดขึ้นได้อีก ดังนั้นทันตแพทย์จึงแนะนำให้กลับมาฟอกสีฟันอีก เพื่อให้ฟันขาวสวยตลอดเวลา ในการฟอกสีฟันครั้งแรกนั้นจะต้องทำการฟอกหลาย ๆ ครั้ง กว่าที่ฟันจะขาวได้ แต่เมื่อทำการฟอกครบต่อ ๆ มา พบว่าเวลาในการฟอกฟันจนขาวนั้นจะสั้นกว่าการฟอกสีในรอบแรก

สารฟอกสีฟันที่นิยมใช้กันอยู่มี 2 ประเภท คือ ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ (Hydrogen peroxide) และคาร์บาร์ไมด์เปอร์ออกไซด์ (Carbamide peroxide)

ในอดีตไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ ความเข้มข้นต่ำเป็นสารที่นิยมนำมาใช้ฆ่าเชื้อในช่องปาก แม้ในเด็กทารกเล็ก ๆ ก็นิยมนำมาทาในปากเพื่อฆ่าเชื้อหลังคลอด ทั้งนี้ทันตแพทย์ในอเมริกาพบโดยบังเอิญว่าเมื่อให้คนไข้บ้วนน้ำยาผสมสารดังกล่าวแล้ว ฟันขาวขึ้น จึงเริ่มพัฒนานำมาใช้ฟอกสีฟัน อย่างไรก็ตาม ความเข้มข้นที่ปลอดภัยในการนำมาใช้ฟอกสีฟัน ต้องเป็นไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ความเข้มข้นต่ำ ๆ คือ ไม่เกิน 10% หากความเข้มข้นสูงกว่า 40 % ก็จะเป็นอันตรายมาก

สารไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์นี้ มีเสถียรภาพต่ำ เมื่อเปิดทิ้งไว้ในอากาศ หรือโดนความร้อน คุณสมบัติฟอกสีฟันก็จะลดลงเป็นอย่างมากอีกทั้งมีความหนืดต่ำ ทำให้เมื่อนำไปใช้ฟอกสีฟันที่บ้าน อาจเกิดการไหลของ

สารฟอกสีออกจากฟันที่จะฟอกได้ง่าย อีกทั้งเก็บและขนส่งยาก จึงนิยมนำมาใช้เฉพาะกรณีฟอกสีฟันที่ทำโดยทันตแพทย์ในคลินิกต่าง ๆ เท่านั้น

ในเวลาต่อมา ได้ใช้สารฟอกสีอีกชนิดหนึ่ง ชื่อ คาร์บาไมด์เปอร์ออกไซด์ มาใช้ฟอกฟันแทนไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ จริง ๆ แล้วสารตัวนี้เมื่อนำมาใช้ฟอกฟัน สารจะเปลี่ยนเป็นไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์อีกที แล้วทำหน้าที่ฟอกสีฟัน คาร์บาไมด์เปอร์ออกไซด์จะมีเสถียรภาพสูงกว่าไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ และสามารถปรับให้มีลักษณะเจลจึงใช้ฟอกสีฟันได้ดี หากใช้สารคาร์บาไมด์เปอร์ออกไซด์ ความเข้มข้น 10 % จะแตกตัวเป็นสารไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ ความเข้มข้นประมาณ 3.5 % สารคาร์บาไมด์เปอร์ออกไซด์นี้ จึงได้รับการยอมรับในการใช้เป็นสารฟอกสีฟันที่บ้าน

อยากจะฟอกสีฟัน มีวิธีทำได้อย่างไรบ้าง เราอาจแบ่งการฟอกสีฟันได้ 2 วิธี ได้แก่

1. การฟอกสีฟันโดยทันตแพทย์เป็นผู้ให้การรักษา (In office bleaching)
2. การฟอกสีฟันชนิดทำด้วยตนเองที่บ้าน (Home bleaching) วิธีนี้ต้องลงไปพบทันตแพทย์เพื่อทำถาดฟันเฉพาะบุคคล มีลักษณะเป็นถาดพลาสติกบาง ๆ ใช้ใส่น้ำยาฟอกสีฟัน โดยทันตแพทย์จะจ่ายน้ำยาฟอกสีฟันกลับบ้าน เมื่อทำการฟอกสีฟัน เราจะต้องใส่น้ำยาลงในถาดฟันก่อนนำไปใส่ปาก ให้น้ำยาสัมผัสกับฟันที่จะฟอก (ประมาณ 2-6 ชั่วโมง ขึ้นกับความเข้มข้นของสาร) เมื่อหยุดฟอกก็นำถาดออกจากปากแล้วล้างให้สะอาด การฟอกสีฟันที่บ้านด้วยน้ำยาฟอกสีฟันความเข้มข้นต่ำนี้ จัดว่ามีความปลอดภัยสูง ราคาถูกที่สุด และได้ผลดีชาวคงทนกว่าวิธีอื่น ๆ

มีสารฟอกสีฟัน หรือผลิตภัณฑ์ฟอกสีฟันที่วางขายเสรีตามซูเปอร์มาเก็ต มีทั้งชนิดที่เป็นแผ่นฟอกสี และชนิดที่เป็นแท่งคล้ายลิปสติกทาปาก โดยนำมาใช้ทาฟันเพื่อหวังผลให้ฟันขาว วิธีนี้มีต้นทุนต่ำกว่าการไปหาทันตแพทย์ก็จริงแต่จากรายงานการวิจัยพบว่าไม่ได้ทำให้ฟันขาวขึ้น อาจเป็นเพราะข้อจำกัดที่สารฟอกสีในวัสดุต่าง ๆ นี้มีความเข้มข้นของสารไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ต่ำ เพราะองค์การอาหารและยาจำกัดว่า สารไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ความเข้มข้นสูงจัดเป็นยา แม้สารฟอกสีในอุปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้จะมีค่าความเข้มข้นต่ำ แต่เมื่อไม่มีถาดเฉพาะบุคคล โอกาสที่สารจะไปสัมผัสกับเนื้อเยื่อในช่องปากจนเกิดการระคายเคืองจึงมีสูง จึงไม่แนะนำให้หาซื้อมาใช้เอง

ส่วนยาสีฟันฟอกสีฟัน เส้นไหมขัดฟันฟอกสีฟัน หมากฝรั่งฟอกสีฟันนั้น ไม่ให้ผลฟอกสีฟันแต่อย่างใด ในต่างประเทศที่เข้มงวดมาก ๆ จะมีการพิมพ์ไว้ที่ข้างฉลากเลยว่า “ฟันอาจขาวขึ้นเมื่อคราบสีเกิดจากคราบภายนอก” แน่نونคราบภายนอกที่ว่าก็อาจจะเป็นคราบอาหาร คราบจุลินทรีย์บาง ๆ หรือคราบบุหรืบาง ๆ เท่านั้น การใช้สารขัดฟันเพื่อฟอกสีฟันก็ไม่สามารถสัมผัสถึงผลตามต้องการได้ อีกทั้งยังเปลืองเงิน จ่ายแพงกว่าชนิดธรรมดาไม่สามารถฟอกสีฟันให้ขาวด้วย